

Коли прийде справжня зима

Народний синоптик Леонід Горбань розповів, коли прийде в Україну похолодання і настане справжня зима. У прямому ефірі ObozTV він дав прогноз на найближчі місяці.

За словами Горбаня, перша хвиля похолодання очікується в жовтні, і вона буде всього кілька днів, а потім настане різке потепління. Але не більше тижня. Схожий прогноз дав і начальник Національного гідрометеорологічного центру Микола Кульбіда.

- З 24 і 25 жовтня буде серйозне похолодання, це друга хвиля. Денна температура +7 +10, нічна буде доходити до +2 +3 градусів. І до кінця місяця вже потепління не прогнозується. З 24-25 жовтня вже зниження температури, - зазначив народний синоптик.

Початок листопада буде досить теплим, вдень буде до +14, потім, після 10 числа, кілька днів буде не вище +9. А з 12 по 22 листопада почнуться стійкі морози.

- Буде -2 -4, а 17 та 18 листопада температура буде досягати -9 -11. І з 23 листопада знову потепління, і до кінця листопада температура плюсова, - зазначив синоптик.

Справжня ж зима прийде в Україну з 12 грудня. Але перші дні термометри показуватимуть «мінус», а потім кілька днів – «плюс».

- З 12 грудня і до кінця місяця повністю мінусова температура. Правда морози невеликі - вони десь -4 -5, -11 -12. І тільки 24-25 грудня можуть досягати -13 -15, - вважає фахівець.

Весь січень, на думку Горбаня, буде морозний. У лютому стане ще холодніше, морози сягатимуть -20. - Сніг буде йти постійно. Великих періодів відлизи не спостерігатиметься. Практично вся зима буде дуже сніжна, - заявив Горбань.

Морози протримаються аж до середини березня.

Погода наприкінці жовтня
На минулому тижні українці насолоджувалися теплом «другого бабного літа».

Але нині ця казка закінчилася. На Дніпропетровщині практично цілий день густий туман. на дорогах небезпечно, погана видимість. і така погода протримається по всій Україні.

Відчутне похолодання розпочнеться з 28-го жовтня. До +10 +14 градусів протягом дня, а з 31-го жовтня — 1 листопада температура повітря поповзе до нічних -1 -5 градусів, вдень до +5 +10 градусів.

Ну і ну!.. Давнє обличчя у новій владі

На своєму засіданні 20 жовтня Кабмін ухвалив ряд рішень, зокрема затвердив заступником голови Дніпропетровської ОДА Максима Володимировича Скрипника. До цього він працював у органах прокуратури Дніпропетровської та Запорізької областей. Жителям Придніпров'я Скрипник добре відомий за скандалом, що виник 12 лютого 2016 року, коли прокуратура Дніпропетровської області віддала кілька депутатів Верховної Ради України. В програмі телеканалу «112 Україна» лідер «радикалів» Олег Ляшко заявив тоді з місця подій:

- Андрій Лозовий, Сергій Рибалка, Віктор Галасюк перебувають в обласній прокуратурі, бо у фермерів Новомосковського району за потурання влади відбирають землю.

Обласна прокуратура саботує розслідування цих незаконних дій. Під час з'ясування причин такого ганебного явища стало відомо, що керівник відділу прокуратури з контролю за організованою злочинністю Максим Скрипник їздить на роботу на новому «Range Rover». Ця модель, за висновками експертів, коштує 109 тисяч євро. Всередині машини навіть ремені безпеки оздоблені дорожочинним камінням.

Та начальник відділу прокуратури Дніпропетровської області Максим Скрипник заперечив свою причетність до автомобіля «Range Rover», котрий група народних депутатів виявила біля прокурорської будівлі.

«Зазначений автомобіль належить моїй сестрі, яка більше десяти років працює адвокатом, а до цього мала власний бізнес у сфері реклам-

ної діяльності і має достатні кошти для придбання та обслуговування автомобіля. Ніякого стосунку до зазначеного авто я не маю», процитувала прес-служба відповідь Максима Скрипника на озвучені звинувачення.

У декларації М. Скрипника за 2018 рік, як і за попередні роки, дійсно вказаний «Range Rover Sport» 2014 року випуску без зазначення вартості, зареєстрований на Тетяну Василівну Скрипник. Також її власністю з 2012 р. у декларації М. Скрипника вказаний і будинок в Підгородному площею 333 квадратних метри вартістю 655 тис. грн. А Максиму Скрипнику належить придбана в 2010 р. квартира в Дніпрі площею 56 кв. м за 38, 9 тис. грн. та «Toyota Corolla» 2014 р. випуску вартістю понад 296 тис. грн.

За матеріалами ЗМІ.

Терор у Заріччі

Біля першої ночі 12 жовтня в селі Заріччя Верхньодніпровського району сталися масові підпали майна. «Платіть, або спалимо село!», – лунали перед цим погрози сільським фермерам і підприємцям від трьох рекетирів із сусіднього Верхньодніпровська, які ще з минулого року внадилися в село. А коли люди відмовилися, знахабнілі містяни запалили вночі два вантажних автомобілі і магазин. У ньому вигоріло все дотла і обвалився дах.

- Коли прибіг і відкрив двері, всередині все палахкотіло, пекло, зайти всередину вже не зміг, - розповів син орендаря магазину Ірини Коваленко Євген. - Товару згоріло на мільйон гривень, на ремонт магазину, що належить Верхньодніпровській райспоживспілки, потрібно біля півмільйона. Отак нас усіх разом «нагріли».

З ризиком для життя гасили два «Камази» підприємця Олександра Третяка жителі прилеглих до його садиби будинків. Один автомобіль згорів практично повністю, залишилася понівечена рама. Власник спаленої техніки повідомив «Фермеру Придніпров'я»:

- Раніше я працював у місцевому колгоспі тракто-

Спалений магазин.

ристом, комбайнером, тепер допомагаю фермерам перевозити зерно, інше. Землю обробляю лише свою, тож заробляв на життя на автомобілі. Тепер мене повністю позбавили заробітку. Цих трьох вимагачів з Верхньодніпровська, що тероризують увесь район, знають усі в селі, і поліція також. Вони приїжджали до фермерів Андрія Винника, Олега Крайника та інших, вимагали плату з кожного гектара ріллі. З мене не вимагали, але я їх бачив. Хлопці відмовили їм, сказали, через низькі ціни на врожай, підвищення орендної плати за землею самим сутужно. Та й за що платити?

- Коли припече в одне місце, знатимете, за що! - почули погрози у відповідь.

Тоді вони отаке свавілля витворили, я тут як «паротят» пішов. Вночі приїхала патрульна поліція, описали, сказали

«нічого не чіпайте, вранці буде слідча група, проводитиме розслідування». Та вже 10 днів минуло, а ніхто не їде, не опитує, про результати розслідування не повідомляють. Поліція знає їх добре, коли ті їдуть, вона одвертається, ніби не помічає. Тут як не тямиш їхати на машині – не бери руль, не годин землю обробляти – не лїзь у трактор, не можеш банду приборкати – не берись.

Начальник Верхньодніпровського відділення поліції Андрій Харченко одразу після терористичної акції в селі, що за ознаками підпадає під кваліфікацію ч. 2 ст. 258 ККУ «Терористичний акт», яка передбачає позбавлення волі від 7 до 12 років, повідомив:

- За фактами надзвичайних подій в Заріччі порушене кримінальне провадження за ст. 194, ч. 2 «Умисне знищення або пошкодження майна», що передбачає покарання у вигляді позбавлення волі від 5 до 10 років. Проводимо експертизу паливно-мастильних матеріалів, е зачіпки деякі, сподіваюся, злочинців знайдемо.

На це дуже надіються жителі Заріччя, які за останні кошти купують відеорекамери, і всього Верхньодніпровського району, вся громадськість Дніпропетровської області. Печерному терору проти селян зразка 90-х років, що твориться на очах правоохоронців, мусить бути покладений край. А в народі кажуть: посієш вітер – пожнеш бурю.

Підготував Остап ВЕРНИГОРА.

Сучасні сюжети

Читайте - стор. 5

ТІЛЬКИ ДОГАН ДВОМ ЗАСТУПНИКАМ ЗАМАЛО

Кілька днів тому профільний міністр Тимофій Милованов у телепередачі «Свобода слова» С. Шустера розповів, як сто років тому більшовики безтямно розпорядилися завойованою українською землею. І що тепер демократична Зе-команда не допустить повторення подібної катастрофи. З переказів старожилів та історичних фактів відомо, що перед цим, за третім більшовицьким проектом поділу орні землі місцеві виконкоми без викупу передали усім селянам «на кожного їдця». Це дозволило за короткий час НЕПу розвинути сільським господарствам, найміцніші з яких пізніше були відібрані у власників, а їхні господарі вивезені на Соловки. Орна земля була силоміць забрана в колгоспи, все завершилося спланованим Голодомором 1933 року... Проте у який інший, відмінний від примусового більшовицького, спосіб нинішні слуги народу «ощасливають» українських селян в

умовах відкритого ринку землі, міністр не уточнив. А висновок після історичного екскурсу напрашується... той самісінкий. Погляньмо, століття тому селяни таки повірили невідомій більшовицькій партії з верхівкою не з титульної нації, яка дала їм кілька років відносної волі. Незабаром був «фініш» - українці залишилися без власної землі, кілька мільйонів загинули від голоду. І тепер невідома партія, яка солодко стелить про «службу народу», без уточнення – котрому саме, веде громадян України до того ж «фінішу» - безземелля. Бо власниками ріллі в умовах офіційного доступу іноземців до її ринку з 1 січня 2024 року (а неофіційно – іще раніше), як пропонується, однозначно стануть переважно не українці. Цю аксіому підтвердила науково-практична конференція «Земля – національне багатство українців та народова влада, як нова суспільна формація», що відбулася в Дніпровському державному аграрно-економічному університеті Дніпра 18 жовтня.

Остап ВЕРНИГОРА

Аграрний комітет
накрив селян
мокрим рядом

Саме того дня Комітет Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики мав по обіді розглянути подані 11 законопроектів про обіг українських земель. Ні світ, ні зоря поїхала на його засідання широко відомими в помірних широтах дніпровськими дорогами і делегація АФПЗ Дніпропетровської області, з інших країв держави - теж. Фермери, попри гарну погоду, кинули косити кукурудзу, аби бодай щось повідати власним слугам у столиці про землю-матінку. Думка хліборобів у такому доленосному питанні, погодьтеся, вирішальна. Та за чверть дев'ятого «свої» члени комітету, за інформацією позафракційної депутатки Оксани Савчук, отримали повідомлення «негайно прибути на засідання за іншою адресою». І за кілька хвилин все закінчилося - пріоритетним до розгляду в сесійній залі без обговорення визнали законопроект № 2178-10 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель с/г призначення» голови комітету Миколи Сольського і колег. Тож ні бе, ні ме, ні кукурику не почули від своїх безмовних комітетських слуг усі, хто їхав на засідання. Отаку «свиню» підсунув співвласник кількох агропідприємств з десятками тисяч га землі М. Сольський хліборобам України.

Його проект дещо відрізняється від урядового сукупною площею земельних ділянок с/г призначення у власності громадянина, юридичної особи, з урахуванням пов'язаних осіб або юридичних осіб, створених за законодавством України - в межах однієї області або АР Крим вона не повинна перевищувати 8 відсотків земель с/г призначення такої області, Криму. А в одній територіальній громаді громадянин може мати до 35 % земель у власності, в межах держави – до 0, 5 % земель України! Такі велетенські, практично агрохолдингові норми неабияк «підігріли» атмосферу в залі конференції, котру показово зігнорували усі запрошені державні слуги з Дніпра та Києва. Керівник АФПЗ Дніпропетровської області Анатолій Гайворонський зазначив:

- Земля є головним економічним і матеріальним фактором розвитку і збереження української держави. Та в Україні ринок землі існує – тінювий. В державі на біля півтора мільйони гектарів ріллі укладені договори емфітевзису на 49 років, це те ж саме, що і купівля-продаж. Довкруз Дніпра більша частина ріллі вже викуплена, сьогодні олігархи пропонують тут вже три тисячі «зелених» за гектар. Тому ринок землі вводитьи треба, але не

Ні продажу землі!

Фото Олександра ГАЙВОРОНСЬКОГО.

з таким поспіхом і нахрапом. Не можна сотні тисяч гектарів землі давати в одні руки, варто обмежитися ста гектарами. Купувати землю може лише той, хто на ній працює і живе. Необхідно заборонити купівлю землі для перепродажу, здачі в оренду. Треба скасувати і усі укладені договори емфітевзису. Ніяким юридичним особам, іноземцям земля не повинна належати, це ресурс виключно народу України.

Зміни клімату підказують напрямок дій

Про цей відновлюваний ресурс в народі є вдале порівняння – доки є земля, доти й розум в Омелька... Цілий пласт кліматичних проблем, які вже ніяк ігнорувати, порушив у своєму виступі член ради Комітету громадських організацій України Володимир Степаненко:

- Кожна сьома людина на планеті Земля сьогодні голодує, населення світу невпинно зростає. І щороку через глобальне потепління пустеля забирає під себе площу такої країни, як Болгарія. Сьогодні ідуть міграції із зон опустелювання, під виглядом військових конфліктів. За таких умов маємо усі горою стати за власну землю, найбільш дорожчий відновлюваний ресурс світу. Ніхто не повинен стояти осторонь планів влади ввести відкритий ринок земель, мовляв, якое і це переживемо. Це питання занадто серйозне! Земля – не світовий товар, а простір розвитку української нації, народ має право провести референдум щодо її долі. Пам'ятаймо, що без власної землі ми вже не матимемо, як нація, свого місця на планеті!

Тема захисту землі фігурувала у виступах практично усіх промовців. Доктор філософії ДДАЕУ Людмила Кострюкова

наголосила, що духовність і піднесення культури народу – найважливіші фактори розбудови української національної держави. І доповнила:

- Мені дуже не до вподоби, що в Україні досі немає верховенства права. Тож немає і правових підстав торгувати українською землею. А подвійне громадянство? Я жажнулася, коли внесли законопроект про нього, це велика біда буде. Невже нас нікому не навчили наші земляки з потрійним громадянством, яке, за їхніми словами, не заборонене? Юридична база для таких недолугих намірів, вигідних лише країні-агресору, відсутня.

На величезній загрозі втрати національного ресурсу в умовах безперешкодного доступу до українського ринку землі світового капіталу емоційно акцентував увагу і вчитель географії Почино-Софіївської школи Магдалинівського району Дмитро Синиця:

- Ситуація набагато страшніша, ніж ми уявляємо. Поки іде війна, ніякого ринку землі не може бути апіорі. Необхідно припинити ігри в подвійне громадянство, такий закон не потрібен. Більшість цивілізованих країн світу землю не продає, а здає в оренду, як Англія, Ізраїль, США, Франція. Ми маємо практично отарну поведінку майже трьохсот «слуг народу» в парламенті, які не працюють на модель розвитку України, треба гнати їх за чорні хмари. Або Зеленський стане національним героєм України, або національною ганьбою. Мусить слухати народ, що і я робити, тоді все буде добре.

«Сільські громади теж втратять землю»

Практично повне ігнорування владою думок фахівців аграрної галузі, хліборобів і селян при розробці закону про

обіг земель шокує і насторожує – а що далі? До чийого обітованого берега наш уряд прямує з козами, чи пак землею, на торг? Чий горобці цвірінкають в урядових головах, щоб геть безтямно кидати в горно гарячого світового ринку найбагатше, що маємо? Герой України, голова Зайцівської ОТГ Синельниківського району Володимир Хорішко так аргументував катастрофічність поспіху Зе-команди:

- Мені, як хліборобу, близькі порушені тут питання. А як очільнику громади треба думати про інтенсивне наповнення її бюджету. Та коли аграрне підприємство зареєстроване не в ОТГ, податки в громаду не йдуть. При продажі землі ніхто з місцевих жителів через відсутність коштів її не купить, отже, не стане і тих податків, які є. Для громад це дуже страшно. Тому землю в бажаних продати може купувати виключно держава через земельний банк. Варто радитися з людьми, розвивати тваринництво. А продати землю будь-кому – це згуба для людей і крах села.

Таку думку гаряче підтримав і голова АФПЗ Павлоградського району Олександр Щербина:

- За Конституцією, земля належить усьому Українському народу, тому тільки держава може її купувати, розмови про продаж необхідно заборонити. В Межирицькій ОТГ я очолюю земельну комісію, у нас мінімальна орендна плата сягає вже 10 %. Даємо землю тим, хто створює робочі місця. Продаж землі – це хаос на полях і в державі, збільшення рейдерства і т. п., ми із земляками категорично проти такого недолугого плану.

А «слуги народу» і за вухом не ведуть

На конференції періодично лунали пропозиції щодо впливу на нових обранців у Верховній Раді, які протуркотили вуха виборцям - «зробимо» їх, учорашніх та сяких-таких, разом, і – заживемо! Вони навіть присягу служити виключно українському народу склали. Та тим-то й ба, що слугити вони пнуться невідь-кому, а їхнього носа тепер, як кажуть, і коцюбою не дістанеш - ховаються від власних виборців! 18 жовтня зібралися в інший час у комітеті, і з жовтня жоден з них і носа не показав на велелюдну площу перед Верховною Радою, де кілька тисяч хліборобів з усієї України вимагали звичайного людського діалогу з ними. Допікає така «увага» всім нам, про що з гіркотою зазначив голова Асоціації фермерів Солонянського народу Ігор Гура:

- Раніше з нами хоча б говорили, тепер вже ніхто не говорить. Бо всі вони розуміють, що їхні законопроекти, склепані для олігархів, люди не підтримають. Доки не буде згоди усієї Асоціації фермерів і приватних землевласників України, Аграрної ради, Ради тваринників на прийнятний людям законопроект, ніякого ринку землі не буде.

Цинічна, не бачена за всі роки Незалежності поведінка частини членів аграрного комітету стала предметом депутатських протестів 18 жовтня у ВР. У відповідь на критичний виступ лідера «Батьківщини» Юлії Тимошенко спікер парламенту Дмитро Разумков пообіцяв за тиждень провести повторне засідання аграрного комітету. Розглядатимуться законопроекти про обіг земель с/г призначення. Та чи «повернуть голублі» навспак Зе-штурмовики реформи? А таки слід. Згідно з результатами опитування, проведеного соціологічною групою «Рейтинг» у жовтні, лише 19 % опитаних підтримують запровадження продажу землі с/г призначення, 73% – проти цієї ініціативи, 8 % – не визначилися. Навіть у молодших і заможніших категоріях населення кількість противників цієї ініціативи становить не менше 60 %. Тобто «кламання через коліно» у Верховній Раді не пройде. Українці не дадуть змінити власну волю, як не дозволили змінити курс на ЄС.

За підсумками конференції ухвалене звернення до українського народу і президента України: «Земля – національне багатство українців». Учора його розглянув профільна комісія Дніпропетровської облради.

Без землі немає волі, немає й держави

Панас
Мирний

Законопроект про обіг земель базується на неконституційній нормі! Нам пишуть

«Шановна редакціє! Фермери шоковані космічною швидкістю, з якою нові слуги народу заганняють нас у глухий кут безземелля. Людям, яким виділили колись переважно неугіддя, і які не дали їм зарости бур'янами, тепер кажуть: платіть! Так і фермерство можна вирубати під корінь. Причому робиться це абсолютно незаконно. В законопроекті М. Сольського та групи депутатів «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення» № 2178-10 від 10 жовтня 2019 р., підтриманого аграрним комітетом 18 жовтня, стосовно змін до Земельного Кодексу України, у статті 3 «Переважне право купівлі земельної ділянки сільськогосподарського призначення має її орендар за умови спла-

ти ним ціни, за якою вона продається», заплановано:

п 3) у розділі X «Перехідні положення»:

доповнити розділ пунктом 61 такого змісту:

«61. Громадяни, яким належить право постійного користування, право довічного успадкованого володіння земельними ділянками державної та комунальної власності, призначеними для ведення селянського (фермерського) господарства, мають право на викуп таких земельних ділянок у власність з розстрочкою платежу до п'яти років за ціною, яка дорівнює нормативній грошовій оцінці таких земельних ділянок, без проведення земельних торгів.»

Звертаю увагу усіх ферме-

рів України, керівників нашої Асоціації від району до Києва, народних депутатів: ПУНКТ 6-1 РОЗДІЛУ X «ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ» ВИЗНАНИЙ НЕКОНСТИТУЦІЙНИМ на підставі Рішення Конституційного Суду № 5-рп/2005 від 22. 09. 2005 р.!

Навзаєм цього неконституційного розділу Земельний кодекс України необхідно доповнити положеннями ст. 13. «Приватизація земельних ділянок членами фермерських господарств» діючого ЗУ «Про фермерське господарство»:

1. Члени фермерського господарства мають право на одержання безоплатно у власність із земель державної і комунальної власності земель-

них ділянок у розмірі земельної частки (паю).

2. Членам фермерських господарств передаються безоплатно у приватну власність із раніше наданих їм у користування земельні ділянки у розмірі земельної частки (паю) члена сільськогосподарського підприємства, розташованого на території відповідної ради. Земельні ділянки, на яких розташовані житлові будинки, господарські будівлі та споруди фермерського господарства, передаються безоплатно у приватну власність у рахунок земельної частки (паю).

4. Громадяни України, які до 1 січня 2002 року отримали в постійне користування або оренду земельні ділянки для ведення фермерського госпо-

дарства, мають переважне право на придбання (викуп) земельних ділянок розміром до 100 гектарів сільськогосподарських угідь, у тому числі до 50 гектарів ріллі, у власність з розстрочкою платежу до 20 років.

Вважаю, саме ці норми фермерського закону і слід втілювати в життя. А свідоме забуття їх молодими розробниками взятого за основу і переданого Верховній Раді законопроекту № 2178 – 10 про обіг земель – неприпустиме».

З повагою, голова СФГ
«Ім. Ф. Нансена»
Олександр ПЕТРИК,
с. Михайлівка
Апостолівського району.

3 перших уст

Чергова зустріч із Президентом Асоціації фермерів та приватних землевласників України Миколою Стрижаком почалася, як завжди, з обміну думками і враженнями щодо подій минулого тижня. А після цього Микола Іванович згодився відповісти на кілька запитань нашого кореспондента.

Кор.: «Як пройшла Ваша зустріч із Володимиром Зеленським?»

М.С.: Трохи не так, як планували. Справа в тому, що її двічі перенесли, і за цей час бажаних взяти в ній участь стало значно більше. Відтак діалогу Президента з фермерами не вийшло, а була загальна бесіда, де говорили всі. Добре, хоч тема землі стала консолідуючою, тож усі «ходоки» твердо стояли на фермерських позиціях.

Кор.: Ваше враження від Президента?

М.С.: Віддаючи належне Володимирі Зеленському, зауважу, що він зумів вислухати й почути голоси фермерів, навіть спробував зробити невеличкий екскурс в українську історію. В його інтерпретації формула майбутнього ринку землі була зрозумілою, а «червоні лінії» чітко окреслені. Натомість його оточення ніби не чують свого лідера, або ж не рахувалося з його думкою. Ці ніби недурні люди справляють враження зомбованих, вони не можуть, як оточені на полюванні вовки, вийти за кимось розставлені червоні прапорці та відірватися від нав'язаних їм хибних стереотипів. У той час, коли Гарант справедливо наголосив, що монополізм особливо шкідливий у землеволодінні, тому 200 тисяч гектарів у одні руки – занадто багато, його клевети слухняно піддакували. Але вже через день пан Сольський показав нам, хто він такий насправді: він висловив думку, що земля буде тільки для українців, але «потрібно ж якось забезпечити долю тих фірм, які вже давно працюють на сільськогосподарській ниві України».

Здавалося б, яка тут проблема? Такі фірми, їх понад 300, чудово вирішують питання землі шляхом її оренди. Ніхто їм не заважає робити це й надалі. Проте на затвердження ВР готується інша модель, де буде вже не 200 тис. га в одні руки, а 550. Виходить, слова Президента сприйняли як жарт із 95-го кварталу: 200 000 га забагато, а 550 000 га – якраз те, що треба.

Кор.: За Вашими словами, переговори з команди Зе не спречаються зі співрозмовниками, навіть погоджуються з їхніми словами. Але вперто рухаються тим курсом, на який запрограмовані?

М.С.: Не тільки рухаються чужим хибним курсом, а ще й виголюють скороспечені сентенції на кшталт: «А що станеться поганого, якщо в Україні запанує ринок землі? Он Аргентина, Бразилія, Венесуела пішли цим шляхом і не жалкують. У світі їх знають як розвинені країни». На заперечення, що названі країни вже давно стомилися від злиднів та криміналітету й змушені повернутися до класичної форми землеволодіння, відповідають лаконічно: «Може, колись і ми так зробимо, але сьогодні буде ось так».

Кор.: За останні роки АФЗУ трохи роззубила і своїх членів, і своїх друзів. А ситуація, видно, складається так, що самотужки буде неможливо чинити гідний спротив тій стихії, яка нині рве береги і все змитає на своєму шляху. Які кроки робите особисто Ви і дирекція Асоціації, щоб відновити й укріпити свою потугу?

М.С.: Збираючись на святкування Дня захисника Вітчизни і Покрови Божої Матері, я дещо

сумнівався: а чи не станеться так, що фермери в цьому велелюдному натовпі загубляться, не знайдуть один одного і не займуть свого достойного місця? Але побоювання були марними: святкування пройшло на високому рівні, а фермери були, без перебільшення, його окрасою. І це насамперед завдяки тому, що вони самі відчули свою єдність, обнялися Рівненщина з Донеччиною, Запоріжжя з Волинню тощо. Зрозуміли: ми сильні, поки ми разом. Відтак дали мені наказ: шукати друзів, однодумців, соратників для рішучої спільної боротьби за рідну землю. Бо вона не тільки хліб родить, вона є нашою територією, тобто підвалиною нашої держави. Поклялися стояти за свою землю, свої родини, своє майбутнє до кінця. Так, як це робили славні пращури...

Кор.: Наразі окремі функціонери з команди Зе, схоже, готові перетнути червону лінію, за якою починається знищення основ того середнього класу, про

який вони так печуться. Чому так швидко?

М.С.: Іноді мене бере сумнів: чи є насправді команда Зе, чи це просто зграя випадкових людей. Які не мають уявлення ані про теорію, ані про практику управління. Мимоволі згадується відома байка «Квартет»: як їх не пересадижуйте, однаково не зграють. Ми, українці, терплячі, як воли. Тупість окремих урядників можемо сприймати поблажливо, але колективну тупість вибачити не зможемо. Тільки-но від старту трохи відбігли – і вже повні штани наклали. Ще й носа деруть! Вони поспішають робити дурниці, маючи за правило «переможців не судять». Але чи будуть вони переможцями? Наразі у всіх фракціях, окрім ЄС (П. Порошенко) вже склалося розуміння ситуації. Всі, навіть мажоритарними, вкрай стурбовані, так що або хлопці схаменуться, або буде гучна парламентська криза.

Кор.: Вже неозброєним оком видно, що на фермерів насуває

чорна хмара. Як будемо її зустрічати?

М.С.: Мені дуже хотілося б помилитися, але досвід підказує, що біда знову поруч, а від Гаранта мало що залежатиме. Два майдани я пройшов, а на третій і сам не піду, і людей не поведу. Бо це буде не просто майдан, а голодна бійня. Занадто багато в країні не обрахованої зброї, мало стримуючих чинників і невимовна кількість «агентів впливу», тобто різного роду провокаторів. Фермерам з ними не по дорозі, крові й так пролито без міри, а комусь потрібно й хліб вирощувати. Тому АФЗУ докладатиме всіх зусиль для консолідації фермерів, приватних землевласників, дрібних і середніх аграріїв навколо єдиної мети: без майданів, без кровопролиття зберегти для нащадків землю (terra – земля), а значить – територію (terra – територія), тобто Україну.

Спілкувався Володимир ЯРОШЕНКО.

ПРИХОВАНЕ СТАЄ ОЧЕВИДНИМ

Р.С. Коли готувався до публікації цей матеріал, на нас звалилася чергова шокуюча новина: комітет ВР з питань аграрної політики та земельних відносин під головуванням М. Сольського і за участі інших «слуг народу» з порушенням всіх норм і правил, у стилі гравців у наперстки, провів таємне засідання, на якому підтримав законопроект про продаж сільськогосподарської землі. Про це на брифінгу у Верховній Раді заявив народний депутат, член фракції «Батьківщина» Вадим Івченко. «Аграрні» депутати, нібито, не захотіли, щоб на засіданні Комітету були присутні представники громадськості, асоціацій, фермери та журналісти, ну і напевне депутати від опозиційних партій. Ну, а якими мотивами керувався сам пан Сольський, можна здогадатися: видно, він зрозумів, що під час бесіди Президента з аграріями зарвався, тому й вирішив особисту помилку зробити помилкою цілого комітету. Хто ж буде давати прочухана такому поважному зібранню? А одному Сольському можуть, та ще й дуже.

Наразі маємо гірку пігулку, ковтати котру не можна. Натомість, навіть враховуючи запевнення спікера ВР, що комітет неодмінно збереться найближчим часом і перегляне своє рішення у присутності всіх членів та запрошених, ми змушені з усією рішучістю закликати фермерів: Усі під прапор АФЗУ! З ним здобували ми перемоги, і це здобудемо! Наперсточники не пройдуть!

ГОРТАЮЧИ СТОРІНКИ ЗАКОНОПРОЕКТУ

Чи не вперше нам доводиться розглядати проект життєво важливого закону України, для вкладки котрого вистачило аж 4-х сторінок. Оскільки він уже зареєстрований у Парламенті й невдовзі може стати тим ключиком, який запустить ринок землі сільськогосподарського призначення в Україні, наш кореспондент запропонував висловити свої думки щодо майбутнього закону Анатолію Гайворонському – голові Асоціації фермерів та приватних землевласників Дніпропетровської області.

Кор.: Анатолію Івановичу, земельне питання настільки важливе, що хлібороби не повинні мовчати чекати, коли там молоді реформатори проголосують за новий закон, бо тоді вже пізно буде кричати, як той анекдотичний шляхтич у старому польському Сеймі, «не розвалат!». Зараз люди Президента Володимира Зеленського уважно мониторять громадську думку, насамперед настрої фермерів. Ми можемо сподіватися, що Ваш голос теж буде почутий, а Ваші думки враховані.

А.Г. У проект закону я прочитав, що його автори вважають, ніби закон має сформувати «законодавче поле для запровадження ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення», а також забезпечити конституційне право громадян – вільно розпоряджатися своєю власністю. Вони заповняють, що аграрна галузь успішно розвиватиметься, інвестиції зростуть, зросте й вартість землі, оскільки угоди купівлі-продажу вийдуть із тіні. Як ці завдання будуть вирішуватися, поки що сказати важко. Але насторожує той посміх, з яким команда нового Президента готується запровадити ринок землі, навіть не намагаючись спрогнозувати наслідки такого кроку. Не ухваливши навіть окремого закону про обіг землі, вони пішли шляхом ввєнення змін до вже існуючих законів, зокрема, й до Земельного кодексу. Той Кодекс, який закріпив гарантії права власності на землю, ухвалили 2001 року. Одночасно з ним ввели й мораторій на відчуження земель сільгосп-призначення. Думалося, що відтермінування ринку землі буде використане для створення відповідної законодавчої бази. Але не так сталося, як гадалося: нормальних законів немає, натомість Верховна Рада лише регулярно, на вимогу фермерів, подовжувала мораторій на продаж землі. Останнє таке подовження відбулося наприкінці 2018-го, і воно чинне до кінця цього року. За ці майже 20 років в Україні склався тінювий ринок землі, на якому активно використовуються корупційні схеми, а відсутність конкуренції призвела до падіння орендної плати. Крім того, за цей час, як заявив президент Зеленський, померло близько одного млн. власників ділянок, які так і не змогли скористатися зі свого права розпоряджатися землею. Зате нею тепер успішно розпоряджаються новопенесені магнати, які вже зосередили в своїх руках сотні тисяч гектарів і не відмовляються від збільшення своїх земельних банків. Я не додаю до цих слів нічого особистого, лише статистичні відомості про деякого із них, за інформацією: <https://agreview.com>.

UkrLandFarming (Олер Бахматюк) – 570 тис. га
Кернел (Андрій Веревський та ін.) – 550 тис. га
«Агропросперіс» (інвестиційний фонд NCH, США) – 400 тис.га
«Миронівський хлібопродукт» (Юрій Косюк) – 370 тис.га
«Астарта-Київ» (Віктор Іванчик) – 250 тис.га, планує збільшити до 400 тис.га

Кожен із цих землевласників з нетерпінням очікує старту ринку землі, щоб пограти на ньому «на всю катушку».

Довідка: За даними, наведеними у пояснювальній записці до законопроекту, наразі трьома чвертями сільськогосподарських угідь володіють приватні особи, – це понад 30 млн. га. Загалом же в Україні нараховується близько 42 млн. га землі сільгосп-призначення.

Кор.: За текстом проекту, заборону на продаж землі сільськогосподарського призначення скасують з 1 жовтня 2020 року. Водночас прем'єр-міністр Олексій Гончарук запевняє, що головна «цільова аудиторія» вільного ринку землі – не великі, а середні й малі фермерські господарства, яких треба підтримати фінансово під час відкриття ринку. Чи зможе уряд зробити це?

А.Г. Цитую того ж Гончарука: «Ринок землі може бути відкритий лише за умови, коли в українського громадянина, українського бізнесу і фермера є доступ до фінансових ресурсів, який дозволить йому взяти активну участь у цьому ринку, з одного боку, а з другого – якщо такий громадянин і фермер будуть захищені, якщо не буде рейдерства, корупції та іншого «схематозу». Як саме уряд буде захищати фермерів? За словами міністра фінансів Оксани Маркарової, це буде зроблено у двох формах. Форма номер один – безпосередньо дотування ставок. Форма номер два – створення фонду, до якого вноситимуть кошти, зокрема, й наші міжнародні партнери, щоб гарантувати частину кредиту, щоб банки видавали кредити з більшою готовністю. У проекті нового бюджету –2020 на здешевлення кредитів для фермерів закладено 4,4 млрд. грн. Але їх поки що ніхто не відчуває. Так само не зрозуміло, що уряд збирається робити з ухваленою попередниками «Концепцією розвитку фермерських господарств та сільськогосподарської кооперації на 2018-2020 роки»? Її фінансування передбачалося здійснювати за рахунок коштів державного бюджету в межах бюджетних призначень профільного міністерства на відповідний рік в обсязі не менше одного млрд. гривень щороку (розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 року №664-р). Так само урядовці не

дають відповіді й на інше запитання: чи можуть фермери та власники ОСГ розраховувати на державну підтримку в 2020 році? Тобто, на компенсацію відсоткової ставки при кредитуванні селян у комерційних банках, часткову компенсацію вартості сільськогосподарської техніки та обладнання українського виробництва, відшкодування коштів при купівлі племінних тварин тощо. А приватні домогосподарства чекають також на державну допомогу за утримання молодячої великої рогатої худоби... Наразі потрібно не співчувати уряду, якому буде важко (знали, куди йшли), а рішуче допомогти йому знайти вірний курс, і це курс на розвиток фермерства.

Кор.: Як настрій поширені в фермерському середовищі?

А.Г. Можна зрозуміти тривогу селян, які бояться майбутнього земельного ринку. Здебільшого вони державі не вірять, і це тому, що вже мають гіркий досвід «взаємодії» з нею. Як голова обласної АФЗ, можу запевнити: фермери Дніпропетровщини не хотіли б скасування мораторію, але якщо держава зуміє запровадити чесний ринок, то будуть працювати і в нових умовах. Ринок – то й ринок, але спочатку необхідно створити чітке земельне законодавство і забезпечити верховенство права на всіх стадіях і етапах ринкової реформи. Зокрема, в законах (а не тільки в їх проектах) повинні бути чітко прописані такі основні принципи ринку землі: що матиме право купувати землю першим – громадянин України чи іноземець? Державний земельний банк чи хтось інший? Великий агрохолдинг чи мале підприємство? Фізична чи юридична особа? Чи будуть встановлені обмеження на розмір захищеної ділянки за умови її викупу, хто проведиме аукціони з продажу землі – державні органи, чи під їх наглядом громадські об'єднання? І ще одне зауваження: влада повинна забути про «гру в наперстки», це ми вже проходили. Настрої у нас осінні: обробляємо поля, сіємо, закладаємо фундамент майбутнього врожаю. Усе, як завжди, тільки ось на душі тривожно – немає миру в нашому домі, немає й достатку в кожній родині. Та ще й різного роду політичні повії, які не спромоглися вердитися на Печерські пагорби, підбурюють селян до всляких акцій непокорі, а простіше кажучи – до бунтів. Вони – як цапи-провокатори: ведуть стадо на зарі, а самі залишаються живими і здоровими. Мені доповняє разом зі своїми побратимами пережити вже два Майдани, а третього не хоч! Бо він буде страшнішим, апокаліптичним: кине Україну в обійми голоду і зробить її колонією Москви.

Історія знову так пов'язана з перимир перебуванням тут Володимира Зеленського як Президента України. Оскільки його візиту при-

Спілкувався Володимир ЯРОШЕНКО.

Микола ЯСЕНЬ

На Дніпропетровщині досі згадують приїзд суди 14 жовтня Президента Володимира Зеленського. Під час нього виник справжній скандал з приводу пуску ремонту головного автомобільного мосту через Дніпро. Пригадуєте? Гарантії, що міст пустили безпечним, не було, оскільки ніяка експертна комісія спеціалістів на це не давала добро. Так знайте – до цих пір після ремонту міст не приймався, а в той час сумніви та суперечки з приводу його надійності не вщухають. Більше того, зайнялися уже цим ділом і прокурори.

ОДНАЧЕ ми зараз трохи про інше: за результатами свого візиту у Дніпро Володимир Зеленський оголосив догани двом заступникам керівника Офісу Президента Андрія Богдана - Кирилу Тимошенку і Сергію Трофімову. Як було написано у тому документі, «за ненадлежа виконання посадових обов'язків». Деталі ж, які саме обов'язки заступники Богдана виконали ненадлежа, не вказувалися. Хоч багато хто вважав, наче тут все і коню зрозуміло. Зеленський, потрапивши на оновлений міст у супроводі місцевих діячів, не приховав, що угледів і відчув протиріччя, майже сварку у його присутності, схожу навіть на «розбірки», між міським головою Дніпра Борисом Філатовим, експертами та науковцями з мостобудівної справи і місцевими керівниками Служби безпеки. Коротше, на «суперечливий міст вони справді тягли свої вози у різні боки».

Та нині з'ясувалося, що не лише пригода з мостом спонукала Президента оголосити догани заступникам голови його ж Офісу. І це ще й не все. Бо, по-друге, тепер, на переконання громадян, навіть більше, ніж на догани – на серйозніші наслідки для себе – заслуговують перші особи обласного центру Дніпра і їх вірогідні з цільного чиновницького оточення. Але чи знаєте, як гірше приховане і тому таємне стало явним? Ніколи не здогадаєтесь! Три дні і три ночі над Дніпром, як уже відомо всюди, не припинялася злива. Кажуть, наче за цей час тут виллилася двомісячна норма опадів. І наробила чимало бід. Адаже ще трохи, і провалився б під землю, приміром, студентський гуртожиток «Дніпровської політехніки». Затрищало ще кілька споруд та будинків вздовж майбутньої 2-ї черги метрополітену, яка на відміну від мосту, що ремонтувалися ледве не три роки, будується уже майже три десятиліття. Та все ж репутацію нинішнім дніпровським очільникам тривала злива підмочила добряче та несподівано там, де вони тим паче й не очікували. І де і не могли очікувати. Там, де, власне, і не мала підмочити. Не повинна була!

А історія знову так пов'язана з перимир перебуванням тут Володимира Зеленського як Президента України. Оскільки його візиту при-

святили тоді ще й надміру пафосне відкриття у прибережній зоні Дніпра нового, ще ніде не баченого скверу сімейного відпочинку, який так і нарекли – «Прибережний». Це, з одного боку, щось схоже на поляну на лоні природи, а з другого - оснащене диво-світільниками, міні-атракціонами і багатющими на різноманітні відтінки кольорів ілюмінаторами. Обійшов сквер у сотні мільйонів гривень – точної витраченої суми не розголошують. Інша річ, що коли усі дніпровські канали дружно показували відкриття «Прибережного» за

схожим на філіал аквапарку, який по-сусідству, але у жалюиво-жалюгідному вигляді». Або й далеко «на нецілющу грязелікарню винятково для екстремалів». А все тому, звичайно, що «Прибережний» зварганили-зліпили нашвидкоруч. Себто с'як-так чи стук-грюк, аби з рук – це ще й точніше буде. «Освоювали», коротше, бюджетні кошти, коли ж бо не стільки належно впоратися з ділом стараються, скільки «замазати людям очі дійсно грязькою», а самим «якомога швидше дати раду, за деякими даними, майже півмільяр-

– з цим треба, вважають сьогодні містани, ще й розбиратися. Інша річ, що наразі у сквер, аби братися, поки не пізно, викорчовувати кущі, проблематично дістатися. Справа у тім, що ще значно раніше від ремонту залопученого мосту через Дніпро тут берегову зону Набережної Перемоги - від Інституту фізичної культури та спорту і до вулиці Космічної - заходжувалися корінним чином реконструювати. Зробити з неї лялечку з островами зелених насаджень, доріжкою для велосипедистів і куточками відпочинку пере-

хожих – ну і так далі і тому подібне мали намір здійснити. Для цього для початку практично розкурчили існуючу досі ту широку заасфальтовану доріжку, тим паче, смугу газонів. А три роки тому, після майже авральних робіт, нестодівано їх припинили. Від тих пір ноги будівельників тут не ступали, а все, що встигли останні наламати-накопати, так і залишилося та залишається й сьогодні. Ясна річ, фатальна жовтнева злива не пошкодувала і руїни зруйнованої Набережної. Тому нічого дивного, що нині вона схожа на нездоланну смугу перешкод для тих, хто намагається потрапити до Дніпра та в той же відкритий за участю Президента України сквер. Якщо ви не взути у гумові чоботи, уважайте, що діло глибоке...

І ви скажете, ми не маємо рацію, що у Дніпрі елементарними доганами «за результатами робочого приїзду суди Президента Зеленського», швидко всього, неприпустимо обмежуватися? ■

ТІЛЬКИ ДОГАН ДВОМ ЗАСТУПНИКАМ ЗАМАЛО

Еотатки небайдужого

Той самий сквер «Прибережний». І та сама свита...

участю і Президента, жителі міста не вірили, як кажуть, своїм очам: серед тих, хто супроводжував Володимира Зеленського і навіть давав йому пояснення, чи не на першому місці був колись і зараз одіозний тут бізнесмен, відомий багатьма скандалами, а нетривалий час при губернаторстві Ігоря Коломойського його перший заступник Геннадій Корбан. З якої речі, дивувалися громадяни, з'явився він, як Пилип з конопель, в оточенні Володимира Зеленського? До створення скверу «Прибережний» ніякого відношення точно не мав. До нинішньої влади як у місті, так і в області тим паче. Зате слава у нього з тих - хоче того він чи ні, - з якою і на десять кроків краще не наближати до Президента-слуги народу. У місті поширився жарг: випадковим перехожим був він того дня на Набережній, угледів урочистості з високою гостем, у тому числі і з власної ініціативи, пристав до почесної свити. Ніяк інакше, мовляв, присутність там Корбана не пояснити і не зрозуміти...

Мабуть, ця історія так би і залишилася тільки для місцевого вжитку. Та недоречно дійсно майже три дні і три ночі не вгавала тут осіння злива. То вона доволі загрозливо підмочила заодно і сквер «Прибережний». Затопила його по коліна, якщо місцями і не вище. І сквер... поплив. Перетворився на поляну багноки. Або, як висловився відомий у Дніпрі громадський активіст Михайло Яценко, «після першого ж осіннього дощу не витримав злої долі і став

ду гривень». Як зауважив все той же активіст Михайло Яценко, «і що цікаво – з об'єктами, які купували, все гаразд, а ось що робили будівельники – все косо-криво понівечили спершу горе-реставратори, а потім їхнє творіння доробила і вода».

Навздогін же, уявіть собі, набула розголосу ще одна «новина» з приводу залопученого скверу. Екологи та біологи, котрі також завтали сюди на потоп, схопилися за голови: майже на чотирьох тектарах дійсно висаджено кілька сотень, якщо й не більше тисячі гарних і незвичних для нашої місцевості кущів. Як згодом підтвердив директор Ботанічного саду Національного університету ім. Олеся Гончара Анатолій Кабар, це так звані ягідний тис - рослина доволі отруйна. Її і деревина, і листя та кора містять забагато шкідливих речовин – терпеноїди, стероїди, лігнани, ціаногенні і дубильні з'єднаннями, флавоноїди і антоціани, феноли та їхні похідні, вищі жирні кислоти і вищі аліфатичні спирти. Продовжувати цей перелік! На додачу ягідний тис ще й доволі підступний: а його плоди, тобто м'якшина ягід, не шкідлива, однак насіння – кісточка в ягодах – крайній небезпечні. Коли вони потрапляють в організм, то симптоми отруєння дають про себе знати швидко і бурхливо. В результаті «виникає стан колапсу і настає смерть».

Коротше кажучи, де-де, а в міському сквері, ще й призначеному, перш за все, для родин з малечою дошкільного віку, ягідному тису не місце. Тому як він сюди потрапив

Р. С. Виникла потреба навздогін до вище написаного додати ще два, як на нас, доречні тут факти. Перший: під час свого прес-марафону 10 жовтня ч.пр. Президент України Володимир Зеленський знайшов за потрібне повідомити, що є мери трьох провідних міст, а саме Харкова, Одеси і Дніпра, «яких наша політична сила партія «Слуга народу» ні в якому разі не буде підтримувати на наступних виборах до органів місцевого самоврядування». Отож поміж інших мови йде і про очільника нашого обласного центру Бориса Філатова. Ясна річ, продовжив Володимир Олександрович, що усіх трьох вибирали і тепер знову будуть обирати або не обирати люди, але у будь-якому випадку на підтримку «Слуги народу» вони нехай не розраховують. Більше того, заявив Президент, «ми неодмінно висунемо їм в альтернативу сильних конкурентів».

І другий факт: відомо, що віце-меру Дніпра, тобто першому заступнику Філатова Михайлу Лисенку, оголошено підозру в привласненні немало не багато 29-ми з половиною мільйонів гривень, які було «захамутовано» під час все того ж ремонту Нового мосту. Зараз Лисенко безслідно зник, мов провалився крізь землю, оскільки версія, ніби виїхав у відрадження, дуже схоже, провалилася, і його оголошено в розшуку. А слідом стало відомо, що Михайла Лисенка і для того розшукують, аби оголосити йому підозру ще і «в розтратах бюджетних коштів в особливо великих розмірах». Виявилось наступне: паспортизацією вулиць у Дніпрі займалося яесьь товариство з невідконтрольного зараз нашої влади міста Донецька. З «дозволу» Лисенка туди й було переказано зовсім таки немало-небагато – майже 16 мільйонів гривень. У цій історії два п'якантичні моменти: договір підписувався у Дніпрі і з боку виконавця підписував його директор донецької фірми, який... зродувіку у Дніпро то не приїжджав. А, по-друге, виконавець, отримавши з Дніпра гроші, замовив так і не здійснити та здійснювати і не збирався. Себто у Дніпро не навідувався.

Зі свого боку міський голова Борис Філатов зауважив, наче «служби мерії співпрацюють зі слідством». Тому «якщо хтось вишен – відповідь за законом». Але далі Борис Альбертович знайшов за потрібне докинути: «Але якщо це політичне змовлення непорядних олігархів, то це також стане ясно зовсім скоро». Може, до сумніву дніпровського мера і варто було б прислухатися, та слідом облпрокуратура повідомила, що «втік ще один чиновник-політик Філатова з найбуйніш відданим йому - начальником міської інспекції з благоустрою Руслан Мороз». У повідомленні читаємо, що «за фактом незаконного знесення ринку на вулиці Калінової відкрито кримінальне провадження та розпочато слідство». В його рамках прокуратура і планує вручити Морозу підозру, та записніми – «начальник інспекції залишив місто». І далі: «Наразі місце його перебування невідоме, а дніпряни, котрі коментують інцидент, припускають, що чиновника навмисне завчасно попередили про «небезпеку».

М.Я.

Праця – батько багатства, а земля – його мати

Вільям Петті, англійський економіст

Григорій ДАВИДЕНКО

Несли, несли з чужого поля
І в Україну принесли
Великих слів велику силу,
а й більш нічого.

Тарас Шевченко, «І мертвим, і живим...»

ПО ДАВНЬОМУ зачарованому колу ігнорування власних національних інтересів знову прагне вести - вже вкотре - народ України нова влада. Прес-конференція президента України В. Зеленського 10 жовтня показала, що він мало відає про те, що діється в державі. Говорив багато і плутано, але конкретики - як кіт наплакав. Цей прес-марафон був проведений скоріше для Національної книги рекордів України, а не громадян. Деякі відповіді відверто шокували. Зокрема - як змусити керівництво державної «Укрпошти» виконувати зняті, наперед оплачені зобов'язання щодо доставки газет у сільській місцевості? Та замість прагнення замінити одіозного керманіча поштовиків

чості» за кремлівським сценарієм, фініш якої може бути просто жалюгідним, показали велелюдні акції протесту в Києві та інших містах 6 та 14 жовтня під гаслом «Ні капітуляції!» Причому ті ж самі думки щодо непорушності кордонів держави притаманні і учасникам мітингів, організованих владою.

- Щойно віддали шану козацькій Покрові і захисникам України на офіційному мітингу в Дніпрі, - повідомив під час свята заступник голови ГО «Об'єднання учасників АТО і волонтерів Петриківщини» Олег Потапенко, - пройшли ходою проспектом Дмитра Яворницького. Висловлена позиція промовців була єдиною - кожен метр української території на Донбасі відвоюваний кров'ю і життям наших хлопців, тож мусимо їх питати - чи згодні вони на відхід? Ні, жоден із сотень тисяч, бо це підлий задум Путіна! Довіри його військам немає, вони обстрілюють наші позиції постійно. Хай одразу виводить свої хижі зграї за кордон в Росію, а не «водить козу» нашими землями. Вочевидь, путінська політика

- Якщо ми проведемо реформи, здолаємо корупцію, залучимо інвестиції і люди в Україні будуть жити краще, ніж в Росії, це кінець усім імперським амбіціям РФ. У Москві це дуже добре розуміють, головне, щоб і ми це розуміли і робили. Сила України полягає в тому, щоб не боятися агресора. Коли в нас немає страху, у них виникає страх. Тому треба спокійно сприймати будь-які волення Росії з приводу того, що вони нас «з'їдять». Це істерика. Вони не змогли досягнути своїх цілей в 2014-му. Бо не чекали, що в Україні, крім корумпованого керівництва, є громадянське суспільство. Вони ніколи не сподівалися, що буде такий феномен, як волонтери чи якісь батальйони, що неможливо в російській системі, де відсутнє громадянське суспільство.

Особливо гостро зреагували на пропозицію перевести наші війська з облаштованих напередодні зими позицій в чисте поле фронтовиків. Колишній командир добровольчого полку «Азов» Андрій Білецький заявив у Києві 14 жовтня: «Сьогодні тут десятки і десятки тисяч людей. Їх

Досить ходити Реалії зачарованим колом!

І. Смілянського з його командою, котрі нещадно визискують поріділий внаслідок цих «турбот» штат листинош, президент «глибокодумно» питає - а чи не можна доставляти ці газети в села якимось іншим робом?

Отаке «володіння» ситуацією. А ще доводиться визнати, що наш гарант у питаннях безпеки досі «плаває». Раніше була видача Росії на її вимогу основного свідка збиття малайзійського «Боїнга» влітку 2014-го В. Цемаха. Згодом помічник Путіна Сурков озвучив як необхідну умову зустрічі «Нормандської четвірки» - лідерів Німеччини, Франції, Росії і України - відведення наших військ у районах Петрівського Донецької області та Золотого Луганської. І нова українська влада відразу заходилася «педалювати» чергову кремлівську маячню, покликану замаскувати війну Росії на нашій території. Тепер відведення українських військ подається як... єдино можливий варіант розвитку подій. При цьому демонструється і байдужість до долі мешканців майбутньої розширеної «сірої зони», і відверта надія на сусіднього доброго «царя». Котрий таким ніколи не був... Так може збільшитися площа окупованих територій, але ніякого швидкого миру не буде. Адже Росія і не думає виконувати головну умову миру - вивести з Донбасу власні війська. А мир, на думку більшості експертів, можливий лише внаслідок посилення українських та світових санкцій проти агресора, який вперше після Другої світової так брутально ігнорує в Європі норми міжнародного співжиття.

Абсолютне неприйняття українською спільнотою «миротвор-

придушення волі народів світу до волі є провальною. Далекі не всі згодні з нею і в самій обскубаній імперській Росії. В столиці Удмуртії Іжевську, практично в центрі РФ, 10 вересня відбувся політичний акт тектонічної сили проти утисків національної мови. Заслужений діяч науки Удмуртії Альберт Разін спалив себе з плакатом «І якщо завтра моя мова зникне, то я готовий сьогодні померти». І таких націй, як удмуртська, в Росії біля ста, тобто ніякої єдності в національному питанні там не було й не буде.

Україна вже виборола волю

Нам життєво необхідно відстоювати власні національні інтереси, гасло «армія, мова, віра» мусить взяти на озброєння і оновлена українська влада. На цьому наголошує відомий політичний оглядач Віталій Портников у своєму блозі. За його словами, Путіну потрібен крах України, і коли другий президент Леонід Кучма попереджав у Мінську, що імплементація формули Штайнмаєра призведе до масових протестів в Україні - він не налякав цим російську сторону. «Путіну ці масові протести і потрібні. Тому він буде примушувати Зеленського до нових і нових кроків на користь Росії, тільки щоб ці протести посилювати. Тому буде наполегливо шукати серед українських силовиків того, хто поб'є, а ще краще розстріляє протестувальників і влаштує справжній Майдан», - підсумовує журналіст.

Певно ж, головне в стосунках з Росією - не піддаватися на її провокації, а мати власну національну позицію. Про це щойно заявив генерал-майор запасу ЗС України Володимир Гаврилов:

може вийти сто тисяч, мільйон і так далі, - але якщо влада не чує, треба переходити до інших способів. На захист українських територій після розведення військ зайдуть добровольці, які ще в 2014-му обороняли нашу землю. Учасники «Руху опору капітуляції» знайдуть варіанти громадського спротиву по всій країні, щоб змусити владу робити те, до чого прагне нація».

Верховна Рада почала діяти

Завтра минає 10-й день, котрий А. Білецький від імені учасників АТО дав українській владі на виправлення ситуації з поступками агресору. Президент В. Зеленський гарантував безпеку жителям, які опиняться в «сірій» зоні. Депутати парламенту не залишилися байдужими до цієї ситуації. У Верховній Раді створена Тимчасова спеціальна комісія з питань формування і реалізації державної політики щодо відновлення територіальної цілісності та забезпечення суверенітету України, головою обрано Сергія Рахманіна. «За» комісію проголосували 316 депутатів з фракції «Голос», «Слуга народу», «Європейська солідарність», «Батьківщина» та частина позафракційних. Штаб «Руху опору капітуляції» заявив, що підтримує ініціативу зі створення Тимчасової спеціальної комісії. Через механізм комісії українське суспільство має бути інформованим про розгляд законопроектів, які стосуються відсічі збройній агресії РФ і окупованих територій, а ще українських «мирних ініціатив». Запорукою перемоги у війні є не внутрішнє протистояння, а єдина тверда позиція громадян і влади.

Не допустимо капітуляції!

(відкрите звернення громадськості до Президента України, скорочено)

У той час, коли наші воїни захищають Україну від збройної агресії Росії, головну відповідальність за долю України несе найвище керівництво держави, зокрема, президент Володимир Зеленський. Як Глава держави і Верховний Головнокомандувач він має усвідомлювати, що його позиція у титанній припинення російської агресії не повинна визначатися кон'юнктурними політичними міркуваннями та не може ігнорувати колосальну ціну, сплачену українською нацією за свою незалежність. Президент має розуміти, що в українсько-російських відносинах виник не ситуативний конфлікт, а відбувається чергова спроба Росії знищити Україну як незалежну державу.

Саме тому ми, громадські діячі, науковці, експерти, волонтери і добровольці, занепокоєні намірами президента Зеленського обговорити на зустрічі лідерів держав «Нормандської четвірки» «формулу Штайнмаєра». Вона передбачає проведення виборів на окупованих Росією українських територіях і надання їм особливого статусу. Застосування згаданої формули, яка базується на наві'язаних Україні силою Мінських домовленостях, вносить за дужки переговорів питання деокупації Криму та відповідальності Росії як держави-агресора. Згода з цією або з будь-якою схожою формулою означатиме капітуляцію України на умовах Кремля. Такий мир призведе до ще масштабнішої війни, до ще більших жертв і поневірянь українців, спричинить руйнацію України. Історія українсько-російських відносин безліч прикладів, коли поступки кремлівському керівництву заохочували агресора до ще більших вимог. Основою національної позиції України у переговорах мають бути такі засади:

1. Росія розпочала і продовжує збройну агресію проти України, окупувала Крим і частини Донеччини та Луганщини. Унаслідок російської агресії загинули і скалічені десятки тисяч українців, мільйони наших громадян були змушені покинути свої домівки або поневіряються в умовах окупаційного режиму. Україна потерпає не від «внутрішньоукраїнського конфлікту», а від здійсненої Росією збройної агресії та її наслідків.
2. Звільнення окремих районів Донеччини та Луганщини невіддільне від деокупації Криму. І в Криму, і на Донбасі агресор - один, природа агресії - одна, порушення міжнародного права та людських прав і свобод - однакові. Всі окуповані Росією території мають бути повернуті Україні разом і одночасно.
3. Кремль повинен звільнити всіх українців, які незаконно утримуються в Росії та на окупованих нею територіях.
4. На окупованих територіях не можуть відбуватися вибори ні до органів місцевого самоврядування, ні до Верховної Ради України.
5. Всі російські окупаційні сили повинні залишити українську територію без будь-яких умов.
6. Україна має відновити повний контроль над усією лінією українсько-російського Державного кордону.
7. Звільнені Росією українські території не можуть мати жодних особливих статусів, які б ставили під сумнів цілісність території України.
8. Відповідальність за агресію проти України та окупацію українських територій несе Росія.
9. Україна повинна вимагати повного відшкодування збитків, завданих агресією та окупацією, і покарання винних за вчинення міжнародних кримінальних злочинів.
10. Мирні домовленості не можуть бути досягнуті ціною відмови України від вже зробленого нею і конституційно закріпленого євроатлантичного цивілізаційного вибору та курсу на повноправне членство в НАТО і Європейському Союзі.

Володимир Огрізко, В'ячеслав Брюховецький, Сергій Квіт, Дмитро Ярош, Роман Безсмертний та ще 46 підписів.

Втратити свободу може лише той, хто не вмів її захищати

Вольтер

З 1 жовтня цього року запроваджується (1) новий механізм фінансування житлових субсидій та (2) виплата пільг на оплату житлово-комунальних послуг.

Для зручності користувачів ми зробили підбірку відповідей на найбільш актуальні запитання з цієї теми:

1. Що змінилося у сфері пільг з 1 жовтня?

З 1 жовтня 2019 року запроваджується новий механізм виплати пільг на оплату житлово-комунальних послуг. При цьому порядок призначення виплат залишається майже незмінним.

Суму пільги розраховуватимуть виходячи з розміру знижки, на яку пільговик має право згідно з законом. Також на неї впливатимуть ціни і тарифи на житлово-комунальні послуги та державні соціальні нормативи у сфері житлово-комунального обслуговування. Новий механізм виплати пільг передбачає, що гроші передаватимуться людям, а не підприємствам-надавачам послуг.

Монетизація пільг не вплине на розмір передбачених законом соціальних гарантій і дозволить заощаджувати кошти на економічному споживанні житлово-комунальних послуг і використовувати їх на власні потреби пільговика.

Тобто, якщо домогосподарство спожило менше ресурсів, ніж передбачено в нормативі – заощаджені гроші вони можуть залишити собі.

2. Яким чином можна отримати монетизацію пільг на ЖКП з 1 жовтня?

Новий механізм дає два варіанти одержання допомоги:

(1) безготівкова монетизація – коли Ощадбанк автоматично створює обліковий запис одержувача пільг, на який нараховуються кошти, а за підсумками опалювального сезону – зекономлені гроші можна зняти за підсумками опалювального періоду (раз на рік). В цьому випадку пільговик не докладає жодних зусиль, за нього все зроблять органи соцзахисту;

(2) готівкова монетизація – коли одержувач пільги може відкрити рахунок у одному із 38 уповноважених банків (або через виплатні об'єкти Укрпошти) і кожен місяць отримувати «живі» гроші.

3. Що змінилося у сфері субсидій з 1 жовтня?

Новий порядок виплати субсидій спрямований полегшити життя людей на місцях.

Тепер одержувач субсидії зможе самостійно обирати, куди перераховуватимуться кошти: один із уповноважених банків чи виплатні об'єкти «Укрпошти» (каси у відділеннях чи доставка поштарем до дому).

Раніше «Ощадбанк» був єдиною установою, куди перераховувалися субсидії. Тепер одержувач грошової допомоги може обрати інший банк (для зміни банку потрібно подати відповідну заяву до органу соціального захисту).

Одержувач субсидії може швидко вирішити всі питання щодо грошової компенсації «на місці».

Якщо раніше місцева влада, яка фактично призначала людині субсидію, не мала впливу на об'їг коштів (через заплутаний механізм виплати на центральному рівні) і не могла відповісти на запитання «а де гроші» і «чому не прийшла субсидія», то тепер саме вона опікуватиметься цим питанням і може швидко вплинути на ситуацію.

4. Чи потрібно щось робити для отримання субсидії за новими правилами?

Більшості отримувачам субсидій, яким допомогу було перепризначено за підсумками попереднього опалювального сезону – субсидія буде перерахована автоматично. Ця категорія населення не повинна докладати жодних зусиль у зв'язку із новими правилами. Всю роботу за них зроблять місцеві органи соціального захисту.

Окремо звертаємо увагу, що внутрішньо переміщеним особам, орендарям житлового приміщення, а також домогосподарствам, яким було призначено субсидію на фактично проживаючих, і які у травні поточного року не звернулися до управлінь соцзахисту – потрібно зробити це зараз! Час для звернення – фактично до 15 грудня (тобто не пізніше, ніж за 2 місяці з початку опалювального сезону,

Все про зміни у виплаті субсидій на житлово-комунальні послуги, які почали діяти з 1 жовтня

за винятком окремих життєвих ситуацій). Домогосподарствам, які за підсумками попереднього опалювального сезону отримали відмову у продовженні програми субсидій через борги (іх налічується близько 200 тис. із загальної кількості у майже 4 млн домогосподарств) пропонується декілька варіантів:

1) Звернутися до підприємства-надавача послуг із проханням провести реструктуризацію боргу (особливо актуально у випадку значної заборгованості);

2) Погасити заборгованість перед надавачем послуг і звернутися за субсидією (актуально у випадках невеликої заборгованості);

3) У виключних випадках, коли у людини немає можливості ліквідувати заборгованість, але є гостра потреба у субсидії – вона може звернутися до спеціальної комісії при місцевих органах влади, яка, у випадку обґрунтованої позиції, може призначити субсидію.

5. Чому зміни почали діяти з 1 жовтня?

Житлова субсидія на оплату житлово-комунальних послуг, витрат на управління багатоквартирним будинком призначається на опалювальний сезон - з 1 жовтня по 30 квітня; на неопалювальний сезон - з 1 травня по 30 вересня. Саме цим зумовлено запровадження змін з 1 жовтня.

6. Скільки людей отримують субсидії?

Наразі субсидію на оплату житлово-комунальних послуг призначено 2,8 млн. домогосподарств.

У минулому опалювальному періоді субсидію отримувало понад 4 млн сімей.

7. Який середній розмір субсидії у опалювальний та неопалювальний період?

В серпні поточного року середній розмір житлової субсидії по Україні становив майже 73 грн. У минулому опалювальному сезоні середній розмір субсидії становив близько 1700 грн.

8. Чому на наступний рік закладено менше грошей на субсидії?

У проекті Бюджету на 2020 рік закладено 47 628,6 млн. грн на виплату пільг та субсидій. Цієї суми вистачить для задоволення потреб усіх категорій населення, які потребуватимуть державної допомоги з оплатою комунальних послуг!

Якщо порівнювати із цифрами, включеними у бюджет на цей рік (55,1 млрд. грн), то закладені 47,6 млрд. грн – справді менше. Але це скорочення спричинено виключно економічними факторами: за рахунок індексації пенсій, збільшення рівнів мінімальної зарплати та прожиткового міні-

муму доходи українців зросли. Відповідно, зменшилася і розмір субсидій, які держава виплачувала громадянам.

Більше того, видатки на субсидії переглянуто вже в цьому році, і наразі у держбюджеті 2019 року на них заплановано близько 47 млрд. грн, яких достатньо. Тобто, фактично ніякого «скорочення» немає.

Слід зазначити, що у зв'язку із збільшенням рівня мінімальної зарплати та індексацією пенсій доходи українців будуть зростати, що у свою чергу може призвести до зменшення кількості домогосподарств, які матимуть право на субсидію.

9. Людей жахають перевіркою субсидіантів. Чи справді будуть перевірки? Що таке перевірки субсидій?

Соціальний захист населення – один із найважливіших напрямків політики будь-якої країни. Дуже важливо, щоб у скрутний для країни час соціальна підтримка держави потрапляла тим, хто найбільше її потребує. З метою контролю правильності надання, зокрема, житлових субсидій та використання коштів державного бюджету, спрямованих на ці цілі, з 2001 року в Україні запроваджено соціальну інспекцію.

Соціальні інспектори перевіряють достовірність наданих відомостей, що впливають на право та розмір житлової субсидії. Перевірка здійснюється шляхом звірки даних з державними реєстрами, зокрема щодо наявності квартир, будинків, транспортних засобів тощо.

Також у виключних випадках може бути здійснено обстеження матеріально-побутових умов проживання домогосподарства.

10. Чим загрожують перевірки субсидій

Якщо громадянин надав достовірні дані органу соціального захисту, то нічим.

В іншому випадку – повернення надміру виплаченої житлової субсидії.

Механізми звернення за субсидіями/пільгами на житлово-комунальні послуги

1. Заява на призначення субсидії: хто її має подавати?

Заява та декларація на призначення субсидії подається уповноваженою на це особою сім'ї (домогосподарства), яка звертається за призначенням субсидії вперше.

Отримувачам, яким у травні субсидію було призначено на новий період – 2019-2020 рр. – на цей опалювальний сезон її розмір розрахують автоматично, до уваги братимуться доходи 1-2 кварталів 2019 року. Для тих, хто вийшов на пенсію в 2019 році – замість доходів за два квартали можна врахувати пенсію за серпень.

Але є певні категорії громадян, яким для перепризначення житлової субсидії слід повторно подати Заяву та Декларацією про доходи.

Передусім це ті отримувачі, чії справи розглядала Комісія, а також орендарі житла, внутрішньо переміщені особи та ті домогосподарства, в яких з жовтня 2018 року відбулися зміни у складі сім'ї. Повторно з документами необхідно буде звернутися також сім'ям, яким субсидію було призначено на фактично проживаючих в помешканні осіб, та сім'ям, де є непрацюючі люди працездатного віку, в яких або відсутні доходи, або вони менші мінімальної заробітної плати. Це стосується і тих сімей та домогосподарств, де є особи, що досягли 18-річного віку станом на початок періоду, за який декларуються доходи.

2. Декларуємо доходи і витрати: на що звернути увагу?

До заповнення Декларації про доходи і витрати заявникам слід поставитися з особливою відповідальністю – адже на підставі внесених у неї даних держава виділяє гроші платників податків.

Слід ретельно задекларувати види та суми доходів, інформація про які відсутня в Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків та Державному реєстрі соціального страхування. Це може бути дохід від здачі майна в оренду, доходи від реалізації власної продукції, майно, недекларовані доходи, отримані під час роботи по договору цивільно-правового характеру, або стипендії, які отримують студенти – члени сім'ї одержувача субсидії, інші надходження (у тому числі – закордонні перекази). Як свідчить практика – саме ці доходи найчастіше якраз і «забувають» вказати у декларації неуважні отримувачі.

Ще одне типове порушення, що призводить до припинення надання допомоги – невірно вказаний майновий стан.

3. Дані про членів сім'ї – не забуваємо вказати всіх

Декларація про доходи подається щодо зареєстрованих та членів сімей всіх осіб із складу домогосподарства не залежно від місця проживання, які досягли 14-річного віку. Тобто, навіть у разі, якщо члени сім'ї (чоловіка, дружини, неповнолітні діти) проживають в іншому місці, інформацію щодо них все одно слід вказувати у декларації. А відносно тих, хто зареєстрований за адресою домогосподарства, але там не проживає, слід вказати «не проживає» у графі «примітки».

4. Про зміни - повідомляємочасно!

Якщо під час отримання житлової субсидії у вас змінився склад сім'ї, склад зареєстрованих у житловому приміщенні, набір житлово-комунальних послуг, з'явився транспортний засіб з датою випуску до 5 років, було придбано майно, товари або сплачено послуги на суму понад 50 тисяч гривень – слід повідомити про це орган, що призначив вам субсидію. І зробити це протягом 30 календарних днів – не пізніше!

5. Стежимо, щоб не було заборгованості

Якщо загальна сума заборгованості з оплати житлово-комунальних послуг перевищить 20 неоподаткованих мінімумів доходів громадян (340 гривень) – субсидію призначено не буде. Заборгованість слід сплатити або укласти договір про її реструктуризацію, а якщо ви з нею не згодні – оскаржити у судовому порядку. Але навіть за наявності боргу субсидія може бути призначена рішенням комісії у виняткових випадках з урахуванням конкретних обставин, що склалися – з цього та інших питань вас проконсультують у місцевому управлінні соціального захисту населення.

Також нагадуємо, що з жовтня ц. р. в Україні стартувала монетизація пільг. Тим пільговикам, які бажають отримувати свою пільгу готівкою, потрібно до 15 жовтня звернутися в управління соціального захисту, написати заяву, в якій зазначити реквізити банківського рахунку чи побажання отримувати кошти через «Укрпошту». Після цього пільгу виплачуватимуть готівкою.

За інформацією порталу «Протокол».

Обласна щотижнева газета
«ФЕРМЕР ПРИДНІПРОВ'Я»
Свідоцтво про реєстрацію ДП 2161-899Р від 23.02.2017 р.
ЗАСНОВНИК ТА ВИДАВЕЦЬ
ТОВ «Редакція газети «Фермер Придніпров'я»
Голова редакційної ради
Анатолій ГАЙВОРОНСЬКИЙ
Головний редактор Лариса ШАРА

49000, м. Дніпро, вул. Воскресенська, 41, оф.109
786-02-21, 098-183-00-18, 050-968-64-84
e-mail:farmer.gazeta@gmail.com
www.farmer.dp.ua
www.facebook.com/farmer.dp.ua
Друк ТОВ «Видавничий дім «Кераміст»
69057, м. Запоріжжя, вул. Седова, 16
Обсяг 2 друк. арк. Друк офсетний.
Зам. № 1983937. Тираж 10655.

Редакція не завжди поділяє точку зору авторів публікацій.
Гонорар сплачується тільки за замовлені матеріали.
Під цим знаком матеріал опубліковано на комерційній основі.
Відповідальність за зміст реклами несуть рекламодавці.
Посилання при передруку на «Фермер Придніпров'я» обов'язкове.
Газета за посиланням використовує повідомлення інформаційних порталів.
Оформлення передплати та доставку газети здійснює
Дніпропетровська філія ПАТ «Укрпошта».
Передплатний індекс 60092

Форель вважається одним з елітних сортів риби. Форелеве господарство – бізнес прибутковий і високоприбутковий. Організувати такі ідеї для бізнесу можна в найближчій водоймі. Деякі труднощі все ж можуть виникнути, але очікуваний прибуток вартий того, щоб спробувати їх вирішити. На сьогоднішній день відомо два основних види форелі – струмкова і райдужна. Перша вимагає великого терпіння, позаяк росте досить довго. Віддає перевагу ця рибка холодним водоймам у горах. Зустрічається майже у всіх великих річкових артеріях, які несуть свої води в Чорне, Каспійське та Азовське моря. У природі нерідко можна зустріти особини, що досягають 12 кг. Але ріст форелі повільний, статевозрілість настає тільки на 5-му році життя. Сезон нересту – з жовтня по листопад. Другий вид форелі – райдужний – менш примхливий. Риба здатна жити як в холодних, так і в теплих водоймах. Але ідеальна температура води для неї – не нижче 17 градусів.

Розведення форелі

Для форелевого господарства підійдуть штучні водойми. Але ця рибка потребує постійного доступу чистої води. Якщо вода тривалий час не змінюється, кількість кисню в ній різко знижується і форель гине. Найбільша складність полягає в тому, що в неволі представники форелевих не відкладають ікру, тому процес запліднення відбувається штучно. Спочатку відбирають найміцніших представників виду, переміщують їх в окремий резервуар і за допомогою акуратного механічного впливу (методом натискання) забирають біологічний матеріал у самок і самців. Після цього отримані компоненти обережно змішують один з одним протягом 5 хвилин. Крайній інструмент для цих цілей – гусяче перо. Процедура складна і трудомістка, тому краще починати бізнес з придбання готового малька. Форель любить живий корм: комах і їх личинки. Поступово можна вводити в раціон і дрібного живця. Вага добре набирається в теплій воді, тому потрібно намагатися підтримувати плюсові значення у водоймі навіть взимку – не нижче +3 градусів. Окупність бізнесу не можна назвати оперативною. Але якщо розглядати розведення форелі в якості головної сімейної справи, то можна бути впевненим в достатку не тільки для себе і своїх дітей, а й майбутніх поколінь – онуків і навіть правнуків. На сьогоднішній день існує декілька варіантів розведення форелі:

- ▲ розведення в ставку;
- ▲ розведення в штучному водоймищі (садках);
- ▲ установка замкнутого розведення.

Для розведення форелі в ставку необхідно знайти відповідну водойму або спорудити самостійно. Цей вид розведення найбільш неприбутковий. Справа в тому, що форель погано росте при низькій температурі, їй знадобиться не менше п'яти років, щоб відправити на продаж. Плюс до всього є висока ймовірність розкрадання риби місцевими бракон'єрами і продажу її за невелику суму. На відміну від розведення в штучних водоймищах, одного охоронця для стеження за великим водоймищем може не вистачити, а додатковий персонал буде бити по кишені. Виловити рибу з водоймища для запліднення теж буде не просто, цим зазвичай займаються

Форель райдужна.

досвідчені люди, які також візьмуть з власника кругленьку суму. Зазвичай при ставковому розведенні власники сподіваються на випадок, пощастить – вони через 4-5 років отримають кілька тонн форелі, якщо не пощастить – закинуть бізнес і займуться іншою справою. Вирощування в штучному водоймищі (садках) означає вирощування форелі в обгородженій частині водойми, в каналах або щось їм подібне. Каркасом можуть служити металеві ємності або поділи, натягнуті на кілки. Рибоводи вважають цей вид розведення форелі найвигіднішим. По-перше, для розведення потрібно лише частина водойми, а решта площі можна буде використовувати для інших цілей. Наприклад, можна буде пропонувати платну рибалку для любителів. По-друге, потрібно менше витрат на гідротехнічні споруди, ніж в ставковому розведенні. Заощадити можна і на електроенергії. Однак садковий спосіб має свої недоліки. Першою і головною проблемою є забруднення водойми, в якій міститься риба. Це відбувається через щільність рибної посадки і активного годування. Через це садкове розведення неможливе в водоймах з питною водою. Другою проблемою вважається розкрадання риби з коші. Бізнесмену потрібно спочатку вирішити питання з охороною своїх кошів. Для цього наймається сторож, якого періодично потрібно перевіряти самостійно. Наступний спосіб розведення – використання УЗВ (установка замкнутого водопостачання). Це відмінний варіант для домашнього господарства з малим об'ємом риби. Незважаючи на великі

початкові вкладення, УЗВ вважається найперспективнішою моделлю розведення лососевих, навіть в промислових масштабах. УЗВ створює максимально комфортні умови для росту форелі. Принцип його роботи полягає в круговому русі води між елементами системи, які забезпечують життєзабезпечення риби. Установка складається з басейнів, насоса, генераторів і фільтрів. Установка замкнутого водопостачання вважається найперспективнішою моделлю розведення форелі. Басейни повинні мати можливість очищення для життєдіяльності риби. Насоси відповідають за рух води в установці. Генератори озону і кисню відповідають за насичення води киснем і озонування, фільтри очищають воду.

Головними перевагами УЗВ вважаються:

- Повний контроль над ростом форелі: дозування корму, оцінка здоров'я, своєчасне очищення.
- Відсутність залежності від погоди, можливість регулювання температури води. Це дозволить вирощувати унікальні породи риб, які мешкають в теплом кліматі.
- Відсутність забруднення навколишнього середовища. Найбільшим мінусом установки є її ціна. Фахівці оцінюють вартість установки для невеликого господарства на 10 тонн форелі на рік в кілька мільйонів гривень все залежить від функціональних можливостей УЗВ! Для цього бізнесмену спочатку доведеться побудувати ангар площею 250-300 метрів, підключити до

нього всі комунікації, закупити малька і корм. Також необхідно мати невеликий запас коштів на непередбачені витрати. Але, незважаючи на трудомісткість і витратність бізнес-ідеї в Україні з розведення форелі, вважається найвигіднішою в подібній ніші.

Закупівля корму

Форель воліє харчуватися живою їжею. Мальки частіше за все не проти поглинути різних жуків, личинок комарів, мух. Дорослі особини можуть переходити на дрібну рибку. Все це можна знайти на фермерських підприємствах або у постачальників рибальських магазинів, які займаються кормами для риби. Крім живої їжі, форель харчується сухими кормами у вигляді гранул, які дозволяють регулювати дозування. Такий корм зберігається в теплому сухому приміщенні не більше року. Дуже важливо годувати форель в міру, тому що ожиріння може загальмувати процес подальшого дозрівання. Молодняк зазвичай харчується близько 10 разів за добу, приймаючи в їжу сухий корм, риба старша за віком (5-8 місяців) харчується не більше 6 разів на день, а однорічні не більше 3 разів, але їх корм повинен складатися з тістоподібної суміші і живого корму.

Збут

Проблема збуту на певному етапі становлення бізнесу виникає з кожним рибним господарством. Не всі магазини готові брати на реалізацію живу рибу, а деякі навіть вимагають платити за розміщення товару на полицях. Жива риба вимагає особливого догляду, акваріума і постійної його чистки. До того ж на тлі кризи падає попит на делікатесну рибу, що означає зменшення закупівель великими супермаркетами і магазинами. Транспортування вантажу найчастіше також буде лягати на плечі рибоводів, позаяк господарі магазинів не беруть на себе відповідальність за збереження риби, а це додаткові витрати. Тому є великі ризики для бізнесменів-початківців. Окупність бізнесу з використанням УЗВ складе 3-4 роки.

Пишіть:
49000, м. Дніпро,
вул. Воскресенська, 41, оф.109

Дзвоніть:
(056) 786-02-21,
098-183-00-18,
050-850-72-74

Передплатити «Фермер Придніпров'я» до кінця року можна у будь-якому поштовому відділенні області до 25 числа кожного місяця. Передплатний індекс 60092.